

"O Hakîm, Őu musanna ve murassa Kur'an'ı, bir ecnebi feylesofa ve bir Müslüman alime gösterdi. Hem tecrübe, hem mükafat için emretti ki:' Her biriniz, bunun hikmetine dair bir eser yazınız!'..." İzah eder misiniz?

Burada verilen temel mesaj, eşyanın ve hadisatın yaratılmasında ne gibi ilâhî gayeler olduğunun araştırılmasıdır. Bütün fen ilimleri kâinattaki varlıkların ve hadiselerin var oluş gayesini ve faydalarını araştırırlar. Bunu yaparken kâinat kitabını yazan **"kudret ve hikmet sahibi bir Zât"** olması gerektiğini hiç düşünmüyorsa, bu hikmet abesiyete kalbolur, yani yapılan iş hakiki manada hikmet değildir. Üstad'ın verdiği misalde bunu açıkça görmek mümkündür. Bu hakikati bilerek yapılan araştırmalar ise hakiki hikmettir. Nitekim Üstad Hazretleri Kur'ân için **"...nuranî hikmeti neşreden odur."** buyurmakla, diğer hikmetin **zulmanî** olduğunu ders vermiş oluyor.

Burada **hikmet** kelimesi **"fayda, gaye"** manasında kullanılmış olup abesiyetin, yani *"gereksiz, faydasız, mânasız"* olmanın zıddıdır.

Kur'ânın ilâhî ferman olduğunu bilmeyen bir feylesofun, Kur'ân harflerinin özellikleri hakkında yaptığı çalışmaya **"tefsir"** denilemeyeceği gibi, kâinat hakkında Allah namına olmayan araştırmalara da gerçek manada, ilim ve hikmet denilmez.